

Hørelære-sjangerblandet eller sjangerdelt?

Jeg vil snakke rundt temaet "sjangerblanding og sjangerdeling i hørelæreundervisningen". Innledningsvis vil jeg si noen ord om hvordan vi organiserer undervisningen her i Tromsø, siden det er et relevant utgangspunkt for det jeg sier etterpå.

I dag organiseres hørelæreundervisningen her på Musikkonservatoriet i Tromsø ved at vi deler inn gruppene etter om studentene fordyper seg i klassisk eller rytmisk musikk. Når vi deler slik, gjør antallet mulige hørelæregrupper at nivådeling er vanskelig: På hvert rytmiskull er det bare en hørelæregruppe, på klassisk er det to. Det vil si at klassisk/rytmisk er det vesentlige gruppeinndelingskriteriet.

I Tromsø har studentene hørelære i tre av fire studieår. Det første semesteret er et kurs der vi jobber med basic melodilesing, basic rytmelesing, stabil puls, grunntonefølelse og de aller enkleste harmoniske strukturere. Til jul har studentene en eksamen som er lik for klassiske og rytmiske studenter. Etter jul 1.klasse starter vi på et mer avansert pensum, og våren 2.klasse har de en stor eksamen i emnet. Studentene på klassisk og rytmisk følger den samme emneplanen gjennom denne perioden, men undervisningen og eksamenen er ulik. Tredje studieår har studentene mappeinnlevering og obligatorisk oppmøte som arbeidskrav, og ikke eksamen. Emneplanen dette året er også lik for alle studenter, men innholdet i undervisningen er ulikt.

I min undervisning jobber vi blant annet med temaer som tonal forståelse og melodilesing, kjennskap til fritonale strukturer som heltoneskala, kvartrekker, forstørrede og forminskede akkorder, avkoding av rytmiske figurer, det å kunne lese og utføre polyrytmikk og forståelse, gjenkjennelse og anvendelse av harmonikk og harmoniske strukturer. Undervisningen handler kort sagt om å forstå musikkens byggeklosser, og å utvikle evnen til å forestille seg musikk. Vi bruker arbeidsformer som imitasjon, improvisasjon, komposisjon, lesing, skriving og begrepsliggjøring. Musikken som brukes i undervisningen er hentet fra et spekter av sjangere, og for meg er det et mål å belyse de samme grunnstrukturene ved hjelp av eksempellitteratur fra ulike typer musikk.

I 2012 skrev jeg min hørelæredidaktiske masteroppgave. Jeg kartla i den forbindelse ulike aspekter rundt hørelæreundervisningen i høyere musikkutdanning i Norge. Et av aspektene jeg så på, var om undervisningen var sjangerdelt eller sjangerblandet. Mange steder var undervisningen sjangerdelt, men ikke over alt. På MP-studiet på NMH var den sjangerblandet, og læreren jeg intervjuet der mente at sjangerblandingen var en styrke for undervisningen, særlig i starten av studiet. Andre lærere som deltok i studien ga uttrykk for ulike meninger og holdninger til saken. Noen mente sjangerdeling er best, mens andre mente sjangerblanding kunne være fint, men at de syntes det var vanskelig å forestille seg hvordan de skulle gjennomføre undervisningen på en måte der alle studentene fikk dekket sine behov.

Jeg vil trekke frem noen argumenter for sjangerdelt og for sjangerblandet undervisning:

- Sjangerdeling hos oss gjør nivådeling umulig på grunn av små studentkull. Det gjør at studenter med liten teoretisk- og hørelærefaglig bakgrunn og kunnskap havner på samme gruppe som jazzpianisten som daglig jobber med avansert harmonikk og komplekse notebilder. Dette gir noen åpenbare utfordringer i hørelæreundervisningen. En sjangerblandet undervisning ville i større grad muliggjøre nivådeling.
- Selv om repertoaret det jobbes ut fra, og til en viss grad metodikken og læringsaktivitetene, er ulikt i hørelæreundervisning tilpasset klassisk og rytmisk musikktradisjon, jobbes det ofte mot de samme målene. Ved å dra veksler på de ulike tradisjonenes innfallsvinkler og måter å nå målene på, vil hørelæreundervisningen kanskje kunne bli enda mer variert og interessant. Dette kan tale for et nærmere samarbeid mellom hørelærepedagoger i ulike sjangre, eller for en felles undervisning der det brukes elementer fra flere sjangre.
- Byggekløssene i musikk er til en viss grad de samme i alle typer vestlig musikk. Vi bruker de samme skalaene og rytmefigurene, og til en viss grad samme harmonikk. Det er snakk om en felles base av grunnelementer og strukturer. Det kan tale for å ha sjangerblandet undervisning i starten av studieforløpet, og så sjangerdele etter en stund.
- Stilistiske kjennetegn, eksempelvis harmoniske tilleggstoner, og repertoar er ulikt. Tradisjonene i undervisningen er også ulik. Det kan tale for sjangerdelt undervisning.

Med disse argumentene som et utgangspunkt, vil jeg nå åpne for debatt om temaet.